

เทศน์เช้า วันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๑

พระอาจารย์สงบ มนสฺสโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

บอกแล้วว่าไปถามปัญหาครูบาอาจารย์มาเยอะมาก แล้วแก้ไม่ได้ ก็ไ้แต่เวลาภาวนาไป แล้วอึดอัดเท่านั้นเอง ภาวนาไปแล้วมันอึดอัด มันคับข้องใจ มันอึดอัดมาก มันมีแรงดันตลอดเวลา แล้วพอไปหาครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์บอกให้แก้เช่นนั้น ให้แก้เช่นนั้น แก้ทีละข้อๆ แก้มันก็ผ่อนคลายไปพักหนึ่ง เดี่ยวมันก็อึดอัดอย่างเก่าๆ แก้อยู่เช่นนั้นแก้ไม่ได้ เห็นไหม นี่มันแก้ไม่ได้เพราะอะไร มันไปแก้เพราะเหมือนกับเราไปแก้ทางโลกใจ

ทางโลกเห็นใหม่ แก้อะไรเราต้องแก้ให้ได้ผลตามเราปรารถนา แล้วพอทางธรรมบอกว่าอย่างนี้เป็นกรรม เป็นกรรม ก็ไปหวังว่าเป็นกรรมอีก กรรมเก่ากรรมใหม่มันมา จิตนิสัยมันมีมาอยู่ กรรมเก่าคือกรรมที่เวลาเราภาวนาไปมันมีเหตุขัดข้องในหัวใจ ถ้าเหตุขัดข้องในหัวใจสิ่งนี้เป็นกรรมเก่า คือความจรตนิสัยที่มันอัดอั้นมา แล้วเราก็จะไปหากติกาหาข้อไปแก้ใจมัน บอกไม่ใช่หรอก เหมือนเด็กเลย เด็กถ้ามันไปยกสิ่งของใดหรือถ้าให้มันไปทำงานสิ่งที่ไม่ได้มันจะเหมือนคนทำงานไม่เป็นไปทำงานนะ ทำงานไม่เป็นหรอก คุณทางวิชาการให้เขาทำงานเขาทำไม่เป็น คนทำงานไม่เป็นให้ไปทำงานทำงานเสียนะ

แต่ถ้าคนทำงานเป็น มองเห็นว่าสิ่งนี้เป็นมาจากไหน เป็นมาตั้งแต่เริ่มต้น เราร่างเอกสารมา เราร่างผิดร่างถูก คำพูดเราผิดมาตั้งแต่ต้นแล้วมันจะไปถูกได้อย่างไร นี่ก็เหมือนกัน ยิ่งไปอธิษฐาน ยิ่งไปตั้งกติกา ยิ่งไปข้อวัตร ยิ่งไปปฏิบัติ บอกเป็นไปไม่ได้ ทั้งให้หมดเลย เพราะสิ่งที่ว่ามันเป็นกรรมเก่า คำว่ากรรมเก่าหมายถึงจรตนิสัย หมายถึงที่มันเป็นมา กรรมเก่า เห็นใหม่ เหมือนกับสิ่งที่มีมาแล้วเราไม่ไปแบกรับมัน เห็นใหม่ ทางการเมืองแก้ด้วยการเมือง ทางกฎหมายแก้ด้วยกฎหมาย ทางเศรษฐกิจแก้ด้วยเศรษฐกิจ

อันนี้มันเป็นเรื่องภาวนาต้องแก้ด้วยภาวนา ต้องแก้ด้วยภาวนา ไม่ใช่แก้ด้วยการไปอ่อนวอนขอเอา ไปสร้างกติกากับตัวเอง เห็นใหม่ แก้ด้วยการภาวนาคือว่าทุกอย่างต้องวางไว้หมด เพราะอะไร เพราะเราอยากให้หาย อยากให้สิ่งนี้ไม่มีกับเรา อยากให้ตรงนี้มันพ้นจากภาวะของเรา “นี่ค้นหาซ่อนค้นหา” มันยิ่งชัดเจนมาก จะให้หายเป็นไปไม่ได้เลย เพราะสิ่งนี้มันคาใจอยู่ใช่ไหม สิ่งใดมันคาใจอยู่แล้วเราจะให้ออกจากใจของเราไป มันเป็นความกังวลใจใหม่ พอเราขึ้นภาวนา

บั้งนี้ก็ฝังใจมาแล้ว สิ่งนี้มันจะออกหน้าก่อนเลย ทำอะไรก็เอากิเลสออกหน้าก่อนเลยแล้วมันจะไปหายได้อย่างไร

บอกให้อยู่กับปัจจุบัน อดีต-อนาคตคือสิ่งที่ เป็นไปที่กรรมเก่า ให้มันวางไว้ วางไว้ตามความเป็นจริง แต่ความเพียรชอบ งานชอบ ความเพียรชอบ ชอบในปัจจุบัน ชอบในธรรม พุทโธก็เป็นธรรม สติก็เป็นธรรม ปัญญาที่เป็นธรรม อยู่กับธรรม ถ้าอยู่กับธรรมนี้แก้ด้วยภาวนา ภาวนาต้องแก้ด้วยภาวนา ถ้าแก้ด้วยภาวนาสีงั้นจะวางตามความเป็นจริง เห็นไหม แล้วเราตั้งสติของเราไว้

นี่มันจะผ่านวิกฤตอย่างนี้ไป ผ่านวิกฤตไปเพราะอะไร เพราะสิ่งนี้มันไปเจอครูบาอาจารย์ที่แก้ไม่เป็น พอครูบาอาจารย์แก้ไม่เป็นก็ต้องทำอย่างนั้น ต้องทำอย่างนั้น บอกว่าทำได้ชั่วคราว เดียวกลับมาอย่างเก่า มันไม่ได้แก้ที่เหตุที่ปัจจัย ผลต้องเป็นอย่างนี้แน่นอน ถ้าเราไม่ได้แก้ที่เหตุผล มันตกมาอย่างนี้แล้วทำไปมันก็จะเป็นอย่างนี้ แล้วทำเป็นอย่างนี้มันก็ไปแก้ที่ปลายเหตุ ไปแก้ที่วิบาก ไปแก้ที่ผลที่มันเกิดขึ้นจากการภาวนา ไม่ได้แก้ที่เหตุที่ภาวนา เห็นไหม

แก้ที่เหตุตั้งสติไว้เฉยๆ กำหนดพุทโธไว้ หรือกำหนดผู้รู้ไว้ หรือกำหนดอะไรก็แล้วแต่ กำหนดไว้เฉยๆ แล้วเราตั้งสติไว้ ถ้าติกลับมาที่ตัวเราเองสิ่งที่มันเกิดขึ้นมาอีกอดค้ำข้องใจต่างๆ มันเกิดจากอะไร เกิดจากจิตไปรู้ทั้งนั้นนะ จิตมันออกไปรับรู้ จิตมันไปแบกรับภาระไข้ใหม่ พอจิตมันแบกรับภาระแล้วจะแก้ที่ผลที่จิตมันรับรู้ภาระ นี่เราไปแก้ที่ดวงอาทิตย์ เราไม่ต้องการให้ดวงอาทิตย์ส่องแสงมา เราไปแก้ที่ดวงอาทิตย์ได้ไหม เราไปแก้ที่ดวงอาทิตย์ไม่ได้เลย เพราะดวงอาทิตย์มันขึ้นเป็นธรรมชาติของเขา แสงส่องมาเป็นธรรมชาติของเขา

เราจะแก้ด้วยวิธีการหลบหลีกของเรา เราจะแก้ด้วยการเป็นไปของเรา จิตก็เหมือนกัน ถ้ามันกลับมาที่ใจ กลับมาที่พุทโธ กลับมาตั้งสติไว้ สิ่งที่เกิดขึ้นค้ำข้องใจต่างๆ มันจะหายไปเอง หายไปเอง เพราะอะไร เพราะใจมันโง่ ใจมันไปยึดเอง ใจมันไปยึดว่าเป็นความค้ำข้องใจ มันเป็นความค้ำข้องใจที่ไหนล่ะ มันเป็นความค้ำข้องใจเพราะใจมันไปยึดไข้ใหม่ มันไปสร้างภาพสร้างความต้องการของเราไข้ใหม่ ว่าเราต้องการให้มันว่าง ต้องการให้มันไม่มี แล้วมันมีล่ะ ทำไม แล้วมันมีเป็นนามธรรมด้วย ไม่ได้มีด้วยที่มันเป็นไป

มันถึงต้องกลับมาที่สติ กลับมาอยู่ที่ปัจจุบัน จิตรับรู้ทั้งหมด จิตนี้เป็นมหาเหตุ จิตนี้เป็นผู้ไปแบกไปหาม จิตนี้เป็นผู้กว้านทุกอย่าง อย่างเข้ามา แล้วถ้าจิตมันรู้สึกลับตัวมันเองขึ้นมา มันไม่ไปหยิบ

ของเขาขึ้นมา มันไม่ไปหิบบไฟแล้วจิตมันจะร้อนได้อย่างไร จิตมันไปหิบบไฟ แล้วบอกว่าหิบบไฟแล้วมันร้อนนะ แล้วพยายามอธิษฐานให้มันเย็นสิ หิบบไฟขึ้นมาร้อนก็เอามือไปแช่น้ำสิ มันก็บ้ำสิ มันแก้ด้วยวิธีบ้าง มันก็อยู่อย่างนั้นนะ

นี่พอย้อนกลับมาแก้ที่นี้ แก้ง่ายๆ เลย นี่ถ้าเป็นทางโลกเหมือนวัตถุ ถ้าเราปฏิเสธแล้วคือไม่มีอะไรเลย อันนี้เราไม่ได้ปฏิเสธใจเรา เราปฏิเสธสิ่งมันออกไปรับรู้ แต่เราต้องรู้จักใจเรา เห็นไหม นี่กรรมเหมือนกัน เราบอกสิ่งที่เป็นจิตนิสัย มันเป็นจิตนิสัย แต่ถ้ามันมีวาสนามาไม่ต้องทำกิน มันจะเป็นเศรษฐี เป็นไปไม่ได้หรอก มันต้องทำกิน! แต่ทำกินแล้วมันมีโอกาส มีวาสนา มันเป็นไปไง แต่คนที่ทำกินแล้วทำแล้วมันล้มลุกคลุกคลานนะ นี่ของเขาต้องทำกินนะ ในปัจจุบันนี้ ต้องทำกิน

ปฏิบัติก็เหมือนกัน ต้องปฏิบัติในปัจจุบันนี้ไง แล้วเหตุที่มันจะเกิดขึ้นให้มันเกิดในปัจจุบัน อันนี้มันเป็นอย่างนั้นๆ มันเป็นอย่างนั้นแล้วพุ่งไปหามันทำไม มันเป็นอย่างนั้นก็อยู่กับเราสิ มันเป็นอย่างนั้น พระพุทธเจ้าสอนไว้แล้วไง “สิ่งใดที่ทำแล้วรู้ระลึกรู้ทีหลัง ร้องไห้เสียใจสิ่งนั้นไม่คิดเลย” แล้วสิ่งที่มันเป็นมาจากไหน ก็มันมาจากนั้น แล้วมาจากนั้นเราจะย้อนไปหามันทำไม

เราต้องย้อนกลับมาสิ เพราะปัจจุบันเราเจอองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเจอพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เจอธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเจอแล้วนี่เราก็คือในปัจจุบันนี้ เราปฏิบัติธรรมนี้ อันสิ่งที่ทำมา เห็นไหม มันเห็นแล้วยิ่งสังเวชไง สังเวชเพราะกิเลสตัดหาความทะยานอยากของเรามันทำมาอย่างนี้ พอทำมาอย่างนี้แล้วในปัจจุบันก็เห็นผลของมัน ผลมันตามมาแล้ว เห็นไหม แล้วเราจะไปแก้ที่ไหน นี่มันผล นี่มันวิบาก วิบากแล้วเราก็กว้างไว้ตามเป็นจริง แล้วเราก็กว้างใจของเราที่ปัจจุบันนี้ ถ้าปัจจุบันนี้เหตุการณ์มันจะเป็นอย่างไรก็เรื่องของบุญของกรรม

แต่เหตุการณ์ของจิตมันปล่อยได้ไง เหตุการณ์ของจิตมันสงบได้ คนจะทุกข์ยากขนาดไหนก็ทำสมาธิได้ไว้ คนเป็นเศรษฐีมหาศาลก็ตั้งสมาธิได้เหมือนกัน สมาธิคือสมาธิไง สมาธิ เศรษฐี สมาธิคนจนมีตรงไหน ไม่มีหรอก สมาธิก็คือสมาธิ ธรรมก็คือธรรม ปฏิบัติก็คือปฏิบัติ แล้วมันเกี่ยวอะไรกับอำนาจวาสนา อำนาจวาสนามันอยู่ภายนอก เพียงแต่ผลที่มันเกิดขึ้นมาแล้วมันเป็นสภาวะแบบนั้น ถึงไม่ต้องไปวิตกวิจารณ์อะไรกับมัน

ย้อนกลับมาที่นี้ ย้อนกลับมาที่ใจของเรา ย้อนกลับมาที่ใจของเราหมด ตั้งใจของเราไว้หมด สิ่งนี้เป็นเฟอร์นิเจอร์ มันเป็นเรื่องระดับของจิต อากาของใจ อากาของจิต อากาของใจ อากาต่าง ๆ มันเกิดขึ้นมา อากา อากาถึงระดับ เครื่องประดับใจ แต่ตัวจริงคือตัวอริยสังขาร ตัวจริงคือตัวใจของเรา ตัวจริงคือการกระทำของเรา อากาก็วางไว้นั้น อากาเราจะไปรับรู้ทำไม คุณ เครื่องประดับของเรามันเป็นภาระใหม่ เป็นภาระเก็บภาระรักษาด้วย แต่ใจของเราไม่ต้องเก็บรักษาเลย อยู่กับเราตลอดไป อริยสังขารอยู่กับเราตลอดไป

พระอรหันต์หลงในอะไร หลงในสมมุติบัญญัติ

พระอรหันต์ไม่หลงในอะไร ไม่หลงในอริยสังขาร

อริยสังขารคือความจริงใจ ความจริงคือใจของเรา มันจะหลงในใจเราได้อย่างไร ใจของเราเป็นอยู่อย่างนี้แล้วใจเราจะหลงใจเราได้อย่างไร ใจเราก็คือใจเรา แต่ใจเราออกไปอาการ ออกไปอาการ ออกไปรู้สึกหลงทั้งนั้นนะ แล้วเราตามมันไปมันมีปัญหาทั้งนั้นนะ ถึงไม่ไปกับมัน เห็นไหม ถ้าไม่ไปกับมันกลับมาที่นี้ นี้แค่สมานะ ถ้าจะเกิดปัญญาอีก ปัญญามันจะแยกแยะอีก มันจะต่อสู้กับกิเลสไปอีก มันจะมีขั้นตอนไปอีกมหาศาลเลย นี่สิ่งที่เห็นไป เห็นไหม

บอกว่าการปฏิบัติ บาทฐาน ทางเข้านี้ หลงปากคอกนี้ยาก ครูบาอาจารย์ที่ปฏิบัติท่านบอกเลยตรงนี้ยาก เวลาเขาหาน้ำมันกันนะเขาใช้เทคโนโลยีทั้งหมดเลย พยายามหาแหล่งน้ำมัน แต่ถ้ารู้ น้ำมันอยู่ที่ไหนเขาจะนะ เจาะมันก็ยากอยู่ แต่เจาะไปได้น้ำมันแน่นอน

นี่ก็เหมือนกัน เราจะเข้าทางสงบของใจ เราจะเข้าหาภาวาสวะ หากพ หาที่ตั้งของกิเลส หาตัวของเรา เพื่อที่จะแก้ไข ตรงนี้ยากที่สุดเลย นี่เริ่มต้นนี้ยาก แต่พอภาวนาเป็นไปแล้วยากแล้วภาวนาเป็นมันจะก้าวเดินเป็นขั้นเป็นตอนของมันเข้าไป เพราะเราเริ่มต้นเข้าไปเห็นไหม เหมือนเจาะน้ำมันไป เริ่มเจาะน้ำมันไป แล้วพยายามจะสูบน้ำมันขึ้นมาอย่างไร แล้วน้ำมันจะลำเลียงอย่างไรไปกลั่น กลั่นแล้วออกมาเป็นน้ำมันที่จะใช้ประโยชน์ได้อย่างไร

นี่ก็เหมือนกัน โสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี มันจะเข้าไป แต่กลั่นเสร็จแล้วสิ พอกลั่นเสร็จแล้วจะขายมันเป็นตลาดอีกแล้วใช่ไหม ขายมันต้องมีการแข่งขันอีกแล้ว นี่ใจพอกระบวนการมันจบสิ้นแล้วมันขาด ขันช้ไม่ใช่จิต จิตไม่ใช่ขันช้ แล้วตัวจิตอยู่ที่ไหนล่ะ ตัวจิตมันก็เปลี่ยนเป็นตัว “จิตเดิมแท้ที่ส่องใส” นี่การตลาดต้องมีการตลาดอีก ต้องเข้าไปเพื่อจะเอาน้ำมันนี้ขายให้ได้

เพื่อจะถนอมของเรารุ่งขึ้นมานี้ก็เหมือนกัน เราเจาะน้ำมันเป็นน้ำมันดิบนะ แล้วพอทำขึ้นมาก็เป็นน้ำมันเบนซิน น้ำมันใช้สอย แล้วน้ำมันเอาไปให้ใคร น้ำมันนี้ปล่อยให้มันละเหยหมดเลยหรือ

นี่ก็เหมือนกัน จิตมันเข้าไปเป็นชั้นเป็นตอน ยกที่สุดคือเริ่มต้น แล้วยกที่สุดอีกชั้นตอนหนึ่งคือขั้นตอนสุดท้าย แต่ไม่ต้องไปวิตกกังวลกับมัน บอกว่าถ้าภาวนาเป็นแล้วมันจะเป็นไป ถ้าภาวนาไม่เป็นมันจะข้องไปอย่างนี้ แล้วไม่เป็นมันก็คาดหมายไข้ใหม่ เวลาแก้ปัญหาที่แก้ปัญหายอย่างนี้ ปัญหาไปแก้ที่ข้างนอก ปัญหาไม่ได้แก้เข้าไปที่ใจ ปัญหาทุกอย่างกลับมาแก้ที่ใจ เห็นไหม ปัญหาทุกอย่างข้างนอกมันเป็นปัจจัยเครื่องอาศัย อำนาจวาสนา คุณี เอตทัคคะ ๘๐ องค์ ไม่เหมือนกันสักองค์ แล้วนิสัยใจคอก็ไม่เหมือนกันสักองค์หนึ่ง อันนั้นมันก็เรื่องของท่าน

ใจของเราเราทุกขันธ์ ใจของเราเราต้องการแก้ไขใจของเรา เราก็ต้องดูใจของเรา เรื่องของคนอื่นเป็นเรื่องของคนอื่นนะ แต่เราอาศัยในหมู่คณะต้องอาศัยกัน ครูบาอาจารย์ท่านว่า “วัดหนึ่งก็เหมือนกับร่างกายมนุษย์คนหนึ่ง” การขับเคลื่อนไปของวัดวัดนั้นก็ต้องขับเคลื่อนไปหมด เห็นไหม เวลาเราไปเหยียบหนามเหยียบอะไรที่ฝ่าเท้า เราเดินกะแผลกไข้ใหม่ ในวัดวัดหนึ่งมีการขัดแย้งกันไปมันก็อย่างนั้นมันก็ไปไม่ได้ เวลาสังคมที่พึ่งพาอาศัยกันก็พึ่งพาอาศัยกันอย่างนี้ นี่มันพึ่งพาอาศัยจากภายนอก

แต่เพราะสิ่งที่ปัจจัยเครื่องอาศัย ปัจจัย ๔ สัปปายะ ๔ เพื่อการภาวนา ถ้ามีอย่างนี้ปีบการภาวนามันก็สะดวกสบายขึ้นมา แล้วมันสะดวกสบายที่ไหนล่ะ สะดวกสบายคือภายนอก ของภายนอกคือปัจจัยอาศัยทั้งหมดเลย แต่สะดวกขนาดไหน ลำบากขนาดไหนก็เพื่อใจ ใจเราต้องทำเองทั้งนั้นนะ ใจของเราย้อนกลับเข้ามาทำที่นี้ ย้อนกลับมาที่นี้ถึงต้องเข้มแข็ง อยู่ในสังคมใดต้องเข้มแข็ง เข้มแข็งเพื่อใจเรานะ เข้มแข็งเพื่อดีของเรา

แล้วนี่สัปปายะ เห็นไหม ครูบาอาจารย์สัปปายะหนึ่ง หมู่คณะสัปปายะ อาหารสัปปายะ บุคคลเป็นสัปปายะ ครูบาอาจารย์ที่ดี ครูบาอาจารย์ชั้นนำเข้ามาได้ มันจะชั้นนำเข้ามาที่นี้ ถ้าชั้นนำเข้ามาที่นี้มันก็ถูกต้องที่นี้ ถ้าไม่ชั้นนำเข้ามาที่นี้มันก็ไม่ถูกต้องที่นี้

นี่น่าเห็นใจมาก เขาเอ๋ยมาแต่ละองค์นะสุดยอดทั้งนั้นนะ ไปถามมาหมดแล้วละ แล้วเวลา มาฟังซีดีเรานี้ไง ต้องมา ต้องมา แล้วมาถึงกิริยาภายนอกมันก็ดูอย่างนี้ดูดีต้องอย่างนี้ แต่เวลาพูดธรรมะหูฟังเลขๆ แก่มานานแล้ว หามานานแล้ว ไปมาทั่วประเทศไทย ที่ไหนไปมาหมดแล้วทำไม่ได้ ทำอะไรไม่ได้เลย แต่พอเคลียร์อย่างนี้แล้วนะ ไม่ต้องทำอะไรเลย ง่ายๆ

ง่ายๆ แต่ทำแสนยากเลย แสนยากอะไร เพราะทำใจให้นิ่งยากมาก ง่ายๆ ที่แรกมันไม่เข้าใจ
อย่างนี้คิดว่ากายนี้มีคุณค่ามาก เขาจะเอาเทคโนโลยีมหาศาลเลยเข้าไปบังคับมัน มันเป็นไปได้
หรือเทคโนโลยีไม่เกี่ยวกับใจเลย “ใจคือใจ” ใจยับยั้งด้วยสติ ใจยับยั้งด้วยตัวของเราเอง ใจยับยั้ง
ด้วยความเป็นไปของเรา สิ่งที่อยู่มาจากรา มาจากใจ แก่ที่ใจ แล้วสงบลงที่ใจ เอวัง